ואלו מותרין פרק שני נדרים

גמ' מפגיפין. דהכא לא קתני דלהוי מוחר אלא (ג) הקרבן שאוכל ולא קרבן שאוכל ואהכי רבי מאיר היא ולא רבי יהודה: **אימא סיפא לקרבן לא אוכל לך מוחר והא תנן.** בתירוץ פירקין(ד) לקרבן לא אוכל לך וכו': **הא דאמר לקרבן.** אסור ומתניתין דקתני מוחר דאמר לא לקרבן דמשמע לא להוי קרבן מה שלא אוכל לך דאם אוכל ליהוי קרבן דהייטו מכלל לאו הן ולית ליה לרבי מאיר מכלל לאו הן: **מתני' שבועה לא אוכל לך וכו' הא שבועה שאוכל אסור.** כדמפרש בגמרא דהאי שאוכל לא אוכל משמע כלומר שבועה תהא חלה עלי אם אוכל. והאי שבועה ליכא למימר דמיי שבועה קאמר דשבועה לית בה ממש כמו בקרבן אלא שבועה ממש קאמר: **לא שבועה לא אוכל לך אסור.** אפי' לרבי מאיר דהכי גמרינן במסכת שבועות (דף לו.) דשבועה לית ליה לר"מ מכלל לאו אתה שומע הן: **גמ' שאוכל שמי לשונות משמע היו מסרבין.** מפליגים (ד) שיאכל ואמר אכילנא אכילנא וממוך כך אמר שבועה שאוכל משמע דאכילנא קאמר: (ה)(כשלא היו מסרבין בו אלא מעצמו אמר שבועה שאוכל): **רב אשי אומר.** הא דקתני הא שבועה שאוכל שמי אוכל קתני ולהכי אסור דלא אכילנא הוא: **פשיטא.** דודאי אי קאמר שמי אוכל ודאי לא אכילנא הוא ואסור: **מהו דתימא.** האי דקאמר שמי אוכל מיקם לישנא כלומר תקון הלשון הוא (ה) דבדעתו היה לומר שאוכל ומתקל ואמר שמי אוכל ועימא לעולם להוי כמאן דאמר שאוכל קא משמע לן דלא דודאי אסור: **אביי לא אמר כטעמא דרב אשי אלא דלא קתני.** במתני' שמי אוכל: **ורב אשי הוא גאדי.** נדוד וסור מטעמיה דאביי דכי היו מסרבין בו לאכול ואמר לא אכילנא לא אכילנא ואמר שבועה שלא אוכל אין אם אמר שבועה שלא אוכל משמע (ו) דקאמר אכילנא אם אמר שבועה שאוכל משמע קאמר אכילנא דהכי קאמר בתמיה לא אכילנא לא אכילנא שבועה שאוכל ואם אמר שבועה שלא אוכל הדין משמע נמי דאכילנא דמשמע לא אכילנא שבועה אי לא אכילנא והייטו חדא ליישנא: **והא איכא נמי לאכרוזי.** בניחותא דמשמע ליישנא אחרינא ואלא דאמר שבועה שלא אוכל דלא אכילנא משמע דאכילנא אם אמר שבועה שלא אוכל דלא אכילנא משמע דהאי דאמר לא אכילנא בניחותא דשאוכל דאכילנא משמע ולא ענין אחר ושלא אוכל משמע דלא אכילנא ולא דבר אחר אלכך מתרץ מתניתין שמי אוכל דכשאוכל ודאי לאו משמע אלא אי אמר דאכילנא: **מתני' זה חומר בשבועות מבנדרים.** הא דאמרן שבועה שלא אוכל כו' דבשבועות אסור ובנדרים מוחר: גמ'

גמ' מני מתניתין ר' מאיר היא דאי רבי יהודה לא שני ליה קרבן ולא שני ליה הקרבן אימא סיפא לקרבן לא אוכל לך מוחר (ג) והתנן לקרבן לא אוכל לך רבי מאיר אוסר וא"ר אבא נעשה כאומר לקרבן יהא לפיכך לא אוכל לך (א)לא קשיא הא דאמר לקרבן הא דאמר לא לקרבן דלא הוי קרבן קאמר: **מתני'** (ב)שבועה לא אוכל לך הא שבועה שאוכל לך לא שבועה לא אוכל לך אסור: **גמ'** מכלל דהא שבועה שאוכל לך דלא אכילנא משמע ורמינהו (ג) (ב)שבועות שתים שהן ארבע שאוכל ושלא אוכל שאכלתי ושלא אכלתי מדקאמר (ד) שלא אוכל שאכלתי ושלא אכלתי מכלל דשאוכל לך דאכילנא משמע (ה)אמר אביי (ו)שאוכל שתי לשונות משמע היו מסרבין בו לאכול ואמר אכילנא אכילנא ותו שבועה שאוכל דאכילנא משמע אבל אמר לא אכילנא לא אכילנא ותו אמר שבועה שאוכל דלא אכילנא קאמר רב אשי אמר שאוכל דשבועה שאי אוכל קאמר א"כ פשיטא מאי למימרא מהו דתימא מיקם לישנא היא דאיתקיל ליה קמ"ל אביי לא אמר טעם (ז) כרב אשי דלא קתני שאי אוכל ורב אשי נאדי מן טעם דאביי קסבר שלא אוכל נמי משמע שתי לשונות היו מסרבין בו לאכול ואמר לא אכילנא לא אכילנא ואמר נמי שבועה בין שאוכל בין שלא אוכל הדין אכילנא משמע דאמר ואיכא לתרוצה נמי לישנא שבועה שלא אוכל שבועה דלא אכילנא קאמר אלא תנא פסקה שאוכל דאכילנא משמע ושלא אוכל לא אוכל משמע: **מתני'** זה חומר בשבועות מבנדרים וחומר בנדרים מבשבועות (ח)כיצד אמר קונם סוכה שאני עושה לולב שאני נוטל תפילין שאני מניח בנדרים אסור בשבועות מותר שאין נשבעין לעבור על המצות: גמ'

גמ' מפגיפין. דהכא לא קתני דלהוי מוחר אלא (ג) הקרבן שאוכל ולא קרבן שאוכל ואהכי רבי מאיר היא ולא רבי יהודה: **אימא סיפא לקרבן לא אוכל לך מוחר והא תנן.** בתירוץ פירקין(ד) לקרבן לא אוכל לך וכו': **הא דאמר לקרבן.** אסור ומתניתין דקתני מוחר דאמר לא לקרבן דמשמע לא להוי קרבן מה שלא אוכל לך דאם אוכל ליהוי קרבן דהייטו מכלל לאו הן ולית ליה לרבי מאיר מכלל לאו הן: **מתני' שבועה לא אוכל לך וכו' הא שבועה שאוכל אסור.** כדמפרש בגמרא דהאי שאוכל לא אוכל משמע כלומר שבועה תהא חלה עלי אם אוכל. והאי שבועה ליכא למימר דמיי שבועה קאמר דשבועה לית בה ממש כמו בקרבן אלא שבועה ממש קאמר: **לא שבועה לא אוכל לך אסור.** אפי' לרבי מאיר דהכי גמרינן במסכת שבועות (דף לו.) דשבועה לית ליה לר"מ מכלל לאו אתה שומע הן: **גמ' שאוכל שמי לשונות משמע היו מסרבין.** מפליגים (ד) שיאכל ואמר אכילנא אכילנא וממוך כך אמר שבועה שאוכל משמע דאכילנא קאמר: (ה)(כשלא היו מסרבין בו אלא מעצמו אמר שבועה שאוכל): **רב אשי אומר.** הא דקתני הא שבועה שאוכל שמי אוכל קתני ולהכי אסור דלא אכילנא הוא: **פשיטא.** דודאי אי קאמר שמי אוכל ודאי לא אכילנא הוא ואסור: **מהו דתימא.** האי דקאמר שמי אוכל מיקם ליישנא כלומר תקון הלשון הוא (ה) דבדעתו היה לומר שאוכל ומתקל ואמר שמי אוכל ועימא לעולם להוי כמאן דאמר שאוכל קא משמע לן דלא דודאי אסור: **אביי לא אמר כטעמא דרב אשי אלא דלא קתני.** במתני' שמי אוכל: **ורב אשי הוא גאדי.** נדוד וסור מטעמיה דאביי דכי היו מסרבין בו לאכול ואמר לא אכילנא לא אכילנא ואמר שבועה שלא אוכל אין אם אמר שבועה שלא אוכל משמע (ו) דקאמר אכילנא אם אמר שבועה שאוכל משמע קאמר אכילנא דהכי קאמר בתמיה לא אכילנא לא אכילנא שבועה שאוכל ואם אמר שבועה שלא אוכל הדין משמע נמי דאכילנא דמשמע לא אכילנא שבועה אי לא אכילנא והייטו חדא ליישנא: **והא איכא נמי לאכרוזי.** בניחותא דמשמע ליישנא אחרינא ואלא דאמר שבועה שלא אוכל דלא אכילנא משמע דאכילנא אם אמר שבועה שלא אוכל דלא אכילנא משמע דהאי דאמר לא אכילנא בניחותא דשאוכל דאכילנא משמע ולא ענין אחר ושלא אוכל משמע דלא אכילנא ולא דבר אחר אלכך מתרץ מתניתין שמי אוכל דכשאוכל ודאי לאו משמע אלא אי אמר דאכילנא: **מתני' זה חומר בשבועות מבנדרים.** הא דאמרן שבועה שלא אוכל כו' דבשבועות אסור ובנדרים מוחר: גמ'

ואלו אה חומר בשבועות מבנדרים. בגמרא מפרש אהיכא קאי. טעמא דכולא מתניתין מפרש בגמרא: שבועות ב' שהן ד'. שבועות בעוי שמיעה עליה חורה קרבן עולה ויורד כלומרא נפש כי תשבע לבטא בשפתים שני עניני שבועות כתיבי בקרא כהדיא דכתיב להרע או להיטיב דהייטו לבטא כגון שאוכל ולא אוכל ומרבוי דקרא דכתיב בהדי' לכל אשר יבטא האדם מרבינן עוד שתים לשבער דהייטו אכלתי ולא אכלתי: הוי בסברון בו **לאכול ואמר אכילנא אכילנא** בו. גירסא יתירתא היא ובתחלת פ"ג דשבועות ליתא דבפשטא דמתני' בלא מסברון מלי לאוקומיה אלא שגירסת נדרים משונה ואגב אחיך אוקמיה מתברון: **אבל אמר אכילנא אכילנא.** פי' בתמיה כלומר וכי אוכל עמך ואו אמר שבועה שאוכל לך דלא אכילנא קאמר וה"ק שבועה שאקיים מה שאמרתי אכילנא אכילנא בתמיה אלא ודאי (לא אוכל) עמך ויש"ג ואמר לא אכילנא ואו אמר כו' וכך היא הגירסא בכל הספרים בשבועות דסיון דמסברון ואיתא לאמר לא אכילנא אלו תולין דודאי לקיים דכתי נשבע כדי שלא יפליגו בו יותר וה"ק בשבועה יהא עלי אם אוכל מאכל: מהו דתימא **ליישנא הוא.** ומיה לו ליומר שאוכל ואיה מגמגם בלשון ואמר שלי אוכל ודי אמר הכי מהמתינן ליה קמ"ל כיון דהוליא בשפתיו שלי אוכל לא מהמתינן ליה מתאי דקאמר בתר הכי: **רב אשי נדי בטעמיה דאביי.** היה נדד ומתרחק מסברת אביי דאם איתא דמתניתין אינה לפי דים שבועה שאוכל משמעה שלא אוכל ולאפוקי ממתניתין דשבועות דקתני דכל שבועה דאוכל אם כן כשלא אוכל נמי הוה ליה לפרש הכי דלי מסברון בו לאכול ואמר לא אכילנא בתמיה כלומר וכי אתה סבור שלא אוכל עמך ואו אמר שבועה שלא אוכל לך דאכילנא קאמר ולקיים דבריו מה שאמר לא אכילנא בתמיה הוא בשבע ולפרש דנרסי לעיל ואמר לא אכילנא גרסינן הכא ואמר אכילנא ובשבע שלא אוכל אלו תולין שלקיים דבריו הוא בשבע כדי שיאמינו לו מה שאמר שרוצה לאכול עמו ולא יפליגו בו עוד והכי קאמר מה שלא אוכל לך יהא שבועה אבל מה שאוכל לך איני נשבע אלא אדרבה בשותה שבועה אני רוצה לאכול עמך: **אלא הנא מבקה.** למילתיה דכל שאוכל דאכילנא משמע וכל שלא אוכל דלא אכילנא משמע שלא לבלבל הלשונות:

מי אמרינן דבמאי דקרבן משמעינא שרי דקרבן לאו בר אשמעוני הוא ואי אמרינן דקרבן יהא מה שלא אוכל משלך קאמר נמי שרי דלא שוי איסור קרבן אלא מה שלא יאכל הא קרבן שאוכל לך נמי שרי דמי קרבן קאמר דעביד איניש דמשתבע ביה ולא מידי קאמר. ונראה בעיני דהא קרבן גרסינן וכדמתינגא ודכוותה בשבועה הא שבועה דתנא דמוחר בקרבן קתני דבשבועה אסור וליכא למימר דהקרבן גרסי' דהתנא בפרקין דלעיל [יג.] דהקרבן אסור לרבי מאיר והיכי תנן הכא דשרי דהא מתני' (נמי) כר"מ מוקימנא לה בגמרא אלא ודאי כדאמרן. לקרבן לא אוכל לך נמי שרי דכיון דבלמ"ד פתוחה קאמר לא קרבן משמע וליכא למימר דמכלל לאו משמע הא מה שיאכל יהא קרבן דהא מתני' כר"מ מוקימנא לה ור"מ הא לית ליה מכלל לאו אתה שומע הן: **מתני' שבועה לא אוכל לך הא שבועה שאוכל לך לשבועה לא אוכל לך אסור.** משום דשבועה לא אוכל לך משמע בשבועה לא אוכל לך. והא שבועה שאוכל לך הכי משמע ליכא לפרושי ליישנא דהי שבועה קאמר כדאמרינן מי קרבן דלא משמעי אינשי הכי. ולשבועה לא אוכל נמי אפילו בלמ"ד פתוחה אסור דאע"ג דלמ"ד פתוחה לא משמע ומתני' רבי מאיר היא לית ליה מכלל לאו אתה שומע הן אפילו הכי בשבועה אסור. ונראה בעיני דהייטו טעמא משום דהא מסקינן בסוף פרק שבועת העדות (שבועות לו.) דכי לית ליה לר"מ מכלל לאו אתה שומע הן ה"מ בממונא אי נמי באיסורא דאית בי' ממונא אבל באיסורא גרידא אית ליה ונדרים איסורא דאית ביה ממונא מינהו משום דלא משכחת בהו בלא תפלא דהא אינן חלין על דבר שאין בו ממש אבל שבועות אינן אלא איסורא גרידא שהוא חל בגופו וכיון דאיסורא גרידא ניהו אפילו רבי מאיר מודה דאמרינן בהו מכלל לאו אתה שומע הן: **גמ'** (לעיל) **מני מתני' רבי מאיר היא.** דלא שני ליה קרבן ולא שני ליה בקרבן דלא בעי ר"ף הדמיון דאי רבי יהודה מאי אירע קרבן לא אוכל לך דשרי אפילו קרבן שאוכל לך נמי שרי: **הא דאמר לקרבן הא דאמר לקרבן.** כלומר בלמ"ד פתוחה משמע לקרבן יהא אבל לקרבן בלמ"ד פתוחה משמע לא קרבן: מכלל

שבועה אי אמר לא אוכל לך אסור. דמשמע דבמאי דאמר לא אוכל לך אסור אבל אם אמר שבועה שאוכל לא אסור. דמשמע לא שבועה מה שלא אוכל לך הא מה שאוכל לך יהא בשבועה ואף רבי מאיר מודה דאמרינן בשבועה מכלל לאו אתה שומע הן דמשום דשבועה

ועל זה אומר זה חומר בשבועות מבנדרים דבשבועות כה"ג ליכא איסורא דלוריתא:

כב א מיי' פ"ח מהל' נדרים הלכה יט סמג לאוין רמב ועש"ש בכ"מ:
כג ב מיי' פ"ד מהל' שבועות הלכה כב טוש"ע יו"ד סי' רלו סעי' יא:
כד ג מיי' שם פ"ח הל' ג סמג לאוין רלט טוש"ע יו"ד סי' רלו סעי' ה:
כה ד מיי' שם פ"ד הל' כב טוש"ע יו"ד סי' רלו סעיף יא:
כו ה מיי' פ"ג מהלכ' נדרים הלכ' ו וש"ה מהל' שבועות הלכ' יח סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סי' רעו סעיף ג וסי' רלט סעיף ד:

תוספות

לא שבועה **לא** אוכל לך אסור. מעמא מכלל לאו הן וה"מ מאי שלא מקרבן ויש לומר דשבועה דמוחרה בשבועה דמעמא דשבועה אסור לומר דמשום דגמרינן שמא יאמר שבועה לא אוכל ודלא אכל ובטלה ודלא שבועה אכל גבי נדר אסר' ידלג לא ויאמר קרבן לא אוכל ליכא איסור: זה חומר בשבועות מבנדרים. ומפרש לא קרבן לא אוכל לך וכו' פרוך בגמרא דאמר מכלל דנדר הוא מדקאמר חומר בשבועה מבנדרים משמע הכי דהחומרא דנדרים איכא שום לשבועה אבל מ"מ נדר קל הוי וכא מוחר קתני ומאני אפיפא דאיתך קתני שבועה שאיני יכן דודאי בנדרים ליכא איסורא כ"ל מדרבנן כדאמר רבינא ונני שבועה דאיכא איסורא דאוריתא וא"ת לשנויא אחרינא לאוקומינא לעיל כגון דאמר קונם עיני כשיה היום וכו' דלכם ודאי ליכא איסורא דאוריתא (וכו') היכא מיתרלגא ליישנא דמני דמוחר וכו' ליכא למימר דקאי אפיפא פי' כמו שמתרץ הספר דהתם איכא איסורא דאוריתא בנדרים כמו בשבועות כמו שפי' ר"ל דקאי אסיפא' דמתני' ומדקתני הכי משמע משום דאמר קונם עיני דהוי דבר שיש בו ממש אבל קונם שלא יכן ליכא איסורא דאוריתא כי אם מדרבנן כדפרשינן לעיל דבולטו אמוראי מנדו דאיסורא איסורא דרבנן ולא פליגי אלא בלישנא דבל יחל

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com